

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katolikovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petlitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Branimo se!

Na binkoštni ponedeljek so imele vse Slovenske krščansko socialne zveze občni zbor v st. Jakoba v Rožu. Vse, kar spada v društveno življenje, se je na tem zboru omenjalo, posebno krepko pa se je povdarjala obramba našega slovenskega življa.

Toda to niso bile prazne besede, kakor jih slišimo iz ust petovalnih učiteljev, ki za plačo učijo narodnost in nje obrambo, to niso bili pobalinski napadi, kakor jih čitamo v narodno-obrambnih vestnikih liberalnih listov, ampak trezni, dobro premišljeni nasveti, kako raztegniti narodno-obrambno delo v vsakem oziru in kako priljubiti to delo množici slovenskega ljudstva.

Naš narod na podedovani zemlji se izgublja z izseljevanjem, se ubija z alkoholom, se iznaroduje po socialni-demokraciji in predvsem nemškutariji. Zato se je na šentjakobskem shodu po krasnem govoru dr. Kreka soglasno sprejelo, da se v nepolitičnih društvih v bodočem času naj ustanovljajo 1.) izseljevalni, 2.) abstinenci oziroma zmernostni, 3.) delavski, 4.) narodno-obrambni odseki. Obenem so se razdelile izkaznice za izseljevalno skrb, ki bodo uzor, kako se mora tudi v drugih odsekih vse delo vršiti smotreno in temeljito.

Našim društvam je s tem ponujeno za prihodnji čas dela dovolj, naši nasprotniki pa bodo tudi veseli, ker bodo imeli zopet novega gradiva za obiranje in glodanje.

V imenu štajerske zveze sta govorila dr. Hohnjec in dr. Verstovšek, v imenu Mladeniške zveze njen predsednik Žebot. O društvenih demovih je govoril poslanec dr. Verstovšek, iz kojega govora se bomo priobčili temeljne misli. Dr. Hohnjec je v kratkem orisal naše narodno-obrambno delo. Za šentiljski dom se je nabralo 5395 54 K; drugi dohodki znašajo skupaj 1666 85 K, od kojih se je porabilo za podrobno narodno-obrambno delo 385 75 K. Zveza stoji s 184 družinami ob meji v vednem stiku ter skrbi za njih narodno prosveto s potovalnimi knjižnicami, listi itd. Ves denar in tudi zadnji vinar gre pri nas za narodno-obrambno delo in se ne podpirajo z njim škofu nepokorni duhovniki, zaostali študenti itd. kakor se to godi drugod.

Voditelj koroških Slovencev dr. Breje je na tem shodu tudi ob splošnem soglasju zahteval, naj se vendar kmalu zopet oživi „Naša Straža“, ki bi naj vršila pri nas delo, koje pri Nemcih opravlja dobro organizirana Südmarka. Ta klic po Südmarki enakomernemu društvu prihaja iz sre, ki se opravičeno boje za slovensko grudo, koje vidijo se pogrezati v nemškem navalu.

Iz slovenske-krščansko-socialne zveze prihajajo leto za letom nove misle za naše podrobno delo med narodom. Letos se glasi ta misel, ki nas naj zaposli za bližnjo bodočnost:

PODLISTEK.

Gospod poročnik.

(Slika iz vojskega življenja.)

(Dalje.)

„Tako?“ je vpil policaj. „Vi lenuhi, kaj vas brizgalna briga, kaj? Nič! Ali oblast, postava vas briga, razumete? In čujte, kaj pravi oblast!“

Policaj čita.

„Ker funkcijonira ognjegasna brizgalna v posebnih slučajih kot organ javne varnosti in je takrat erarična lastnina, se mora zgoraj imenovana postaviti takoj pred uto in prepustiti na razpolago vojaškemu poveljstvu.“

„Ste žuli? Torej brez mrmranja! Nobenega zoperstavljanja! Brizgalno ven, drugače se že jutri vrši za vsakega posebej vojni sod!“

Hlapci ubogajo z jezo v pesteh in čez nekaj trenutkov je že brizgalna s stotnijskim krparjem pred uto. Policaj in možje pa odidejo.

Hitro in neopazno se splazi Zvorec iz brizgalne in takoj pokaže, kako je hvaležen svojim rešiteljem. Pograblji namreč mehko zemljo, jo zgneti in vrže v častiljivi hrbet policajev. Kakor blisk se obrne ta.

„K-aj?“ zavpije. „Oblast napadate od zadaj? Z mehko zemljo?“

„Ena, dve“, dobi najbližji za ušesa. Ta nevedoč zakaj, ne plane sicer na policaja, ampak še to plo zasoli tovarišu. V hipu so si vsi štirje hlapci v laseh in policaj suje sedaj tega, sedaj onega med rebra, da bi jih razgnal.

Branimo se! Branimo ljudi verskega, telesnega, gospodarskega, narodnega propada, branimo slovensko zemljo in slovenski rod!

Politični ogled.

Mala politična naznanila.

Dne 25. maja: Govori se, da cesar opusti namravano potovanje v Budimpešto v svrhu poravnave ondi nastalega spora v ministerstvu. Ako bo potreba, bo povabil ogrske državnike na Dunaj, kjer se že zdaj mudi ogrski ministerski predsednik dr. Wekerle. — Rusija prodira proti Perziji. Pred perzijskim mestom Urmio se nahaja 20.000 vojakov, ki mesto zasedejo. — V reki Jenisej se je ponesrečilo rusko brodovje vsled leda. Mornarji so utonili. Škoda znaša dva milijona rubljev. — Laška vlada zahteva za mornarico letos 400 milijonov lir. Večino bodo porabili za utrditve obrežja. — V Petrogradu so prišli na sled roparski družbi, ki šteje 450 oseb, na čelu inženirja Sokolov in Petrenko. V treh letih so nakradli za 25 milijonov rubljev.

Dne 26. maja: Na Turškem so odpustili 27.000 nezanesljivih častnikov. — Srbska princeznja Helena se poroči z nekim laškim princem. — Cesar je danes sprejel v avdijenci ogrskega ministerskega predsednika dr. Wekerla. — Budimpeštanski mlini so večeraj ustavili delo. — Vratislavski kardinal Kopp je nevarno bolan. Cesar si da vsak dan poročati o njegovi bolezni. — Otok Kreta se namerava združiti z Grško. Končna odločitev je odvisna od Anglije.

Dne 27. maja: V proračunskem odseku je poslanec Gostinčar zahteval nepristranost sodnikov in da se naj za porotnike imenujejo tudi delavci. — Na Francoskem so nastale velike homatije v mornarici in so prišli na sled velikim sleparijam pri izdelovanju raznih stvarij. — Poštni promet med Alžirjem, Tunisom in Koriko je vsled štrajka pomorščakov popolnoma ustavljen. — Danes je bil pri cesarju novozvoljeni praški župan Groš. — Po tirolskih gorah zažgo dne 20. junija velikanske ognje in kresove povodom stoletnice, odkar so bili premagani Francozi.

Dne 28. maja: Na Turškem dela nova vlada z vsem nasiljem. Dne 27. maja so obesili več višjih uradnikov in uradnikov. Zapri so tudi več duhovnov, takozvanih hodž. Veliko vojakov je obsojenih v večletno kazen in morajo točli kamenje po cestah. — Na Ogrskem bodo najbrž nove državnozbornske volitve. — Družba avstrijskih tovarnarjev porcelana se je razpustila. — Meseca junija obišče več poslancev ruske dume Angleško. Angleži jim nameravajo prirediti sijajen sprejem. — V Nikolajevsku (Sibirija) je nastal

27. maja velik požar, ki je uničil že 700 hiš in tudi telefonski urad. Število človeških žrtev še ni znano.

Dne 29. maja: Belgijski kralj proda svojo šest milijonov mark dragoceno denarno in orožarno zbirko. — Avstro-Ogrska se udeleži rimske razstave l. 1911. — Deželnozbornska zasedanja se bodo vršila v zgodnji jeseni. — Na srbsko-turški meji se je vršil spopad med Turki in Srbi. Streljali so obojni, mrtev je samo nek srbski častnik. V Carigradu so aretirali na ukaz vojnega sodišča Kiamil pašo. Turška vlada bo na javni dražbi prodala 66 starih vojnih ladij.

Dne 30. maja: V Olomucu se vrši danes češki krščansko socialni shod. Shoda se udeleži tudi več slovenskih poslancev. — Ogrski listi napadajo prestolonaslednika, da je nasprotnik ogrskih teženj. — Dne 28. maja se je pripeljal na Dunaj španski princ Ferdinand. — V Srbiji uvedejo avtomobilski poštni promet in se že vršijo tozadevne predpriprave in pogovori. — Iz Vratislave poročajo, da se je zdravje knezoškofa kardinala Koppa zboljšalo. — Nemški cesar je v Potsdamu ob priliki vojaške parade podelil japonskemu atašeju Jamanoši kronski red I. razreda.

Dne 31. maja: Ruska carica je obolela. Zdravniki zahtevajo, da se poda v kako zdravilišče na jug. — V Tridentu so aretirali deželnozbornega svetnika Fussbergerja radi vohunstva. — Na Ogrskem se razvija bojkotno gibanje proti Avstriji. — Madžari hočejo v Bosni osnovati prostozidarske družbe. — Vojaška uprava zahteva za armado 6000 letelih kuhinj. Stroški znašajo 20 milijonov kron.

Dne 1. junija: Cesarja je španski kralj imenoval španskim generalnim kapitanom in mu po princu Ferdinandu poslal uniformo, za kar mu je cesar poslal zahvalno brojavko. — V Limi na Pernanskem je vstaja. Vstajniki so vjeli vladnega predsednika Leguiru in ga silili, da odstopi. Vladi zvesti vojniki so ga po hudem boju oprostili. — Na Turškem še vedno ni miru. Vršijo se klanja, obešajo uradnike, duhovnike itd. Novi sultan je izdal razglas, da bo storil vse za blagor domovine.

Dne 2. junija: Češki minister-rojak Žaček je slavil večeraj 60letnico svojega rojstva in 25letnico svojega službovanja. — Cesar je bil večeraj v Požunu navzoč pri otvoritvi Elizabetnega otroškega zavetišča. Po otvoritvi se je takoj vrnil na Dunaj. — V avdijenci je sprejel cesar trgovskega ministra Weisskirchnerja. — Zepellinov zrakoplov, ki bi moral priti večeraj v Berlin, se je ponesrečil. Mej potoma se je zalotel v neko drevo in si pokvaril krmilo. — Predsednik češkega narodnega sveta postane deželni poslanec Zdavky. — V Pragi se je ustanovila ob navzočnosti 1000 mladeničev češka agrarna mladinska organizacija. — V Kalabriji je bil zopet potres. Prebivalstvo je zelo prestrašeno.

Zvorec je med tem imel dovolj časa, da se je zgubil neopazeno.

Nasproti mu pride častnik.

„Tri sto sliv, ki so še ostale na drevesu“, kolne potihoma krpar. Ali več se ni mogoče izogniti. Pogum velja. Zvorec gre srčno kralju in saluti za prav po predpisu. (Kako pa se začudi, ko se mu častnik nasmeji.)

„Nu Minka, niti ne pozna me še?“

„Lujzek, ti si? Trije hudiči, kako sem se vstrašil. Kaj pa delaš?“

„Pojdi Tinek“, odvrne Lujzek. „Ta plaš boš nosil. Moj sluga si danes. Greva v sosednjo vas, tam leži drugi polk, kjer naju ne poznajo. Ampak, Tinek, pazi, razumeš in na subordinacijo ne pozabi.“

„Dobro, dobro“, pomirjuje Zvorec.

Kmalu sta obadva v gostilni sosedne vasi. Soba je bila skoraj polna vojakov. Ko vstopi gospod poročnik, vstanejo vsi spoštljivo. On pa jim pokima z glavo v pozdrav.

„Kaj je za jesti?“ vpraša krčmarja. „Ampak nekaj dobrega, svinjaki hrbet, fazan ali kaj enakega. In seve šampanca!“

„Obžalujem, gospod poročnik! Pri nas v vasi vsega tega nimamo. Pač pa dober sir, svinjino s cmoki in zeljem“, odvrne krčmar.

„Gospod Bog!“ skoči sluga kvišku. „Svinjino s cmoki in zeljem, to je nekaj! Sem z njo!“

Oster pogled gospoda poročnika spravi slugo zopet na sedež.

„Prinesite surovo maslo, sir, kruh in dve čaši pive!“ zapove svečano častnik.

„In svinjino!“ dostavi Zvorec sladko in ponižno.

„Nu! dobro, za slugo“, privoli gospod poročnik milostno.

Zvorec zavzije svinjino, da mu je tekla mast iz ust na

brado, pa tudi gospod poročnik obdeluje sir, sarovo maslo in kruh, kakor bi sekal drva.

„Sedem sliv, Lojzek, to ti je jed“, zašepče Zvorec tovarišu.

„Drži gobec!“ mu ta jezno odvrne.

Navzočim vojakom se je obnašanje teh dveh zdelo nekako čudno in marsikateri skrivni smehljaj je zbežal raz ustnic. Nek feldvebel, ki je sedel v kotu in kadil, je začuden gledal poročnika in slugo. Nato plača in naglo odide. Nakrat se vojaki nasmejejo na glas.

Kaj se je zgodilo?

Nek vojak stopi naprej, salutira in javi smeje:

„Gospod poročnik, pokorno javim, da so se leve brke gospoda poročnika pomaknile k levemu ušesu.“

In res so ponarejene brke Lojzeka Režibabo splezale k nšescm. Sedaj je bilo konec visokosti. Vojaki so spoznali burko.

Režibabo si popravi brke.

Med tem vstopi skozi stražna vrata nek mlad poročnik. Ko zgleđa častnika se mu takoj približa ter se mu predstavi:

„Poročnik Ladjevič.“

Režibabo zajecta v smrtnem strahu:

„Me veseli! Poročnik Slavičijud.“

„Slavičijud? Plemeniti Slavičijud, ni res?“ pristavi poročnik Ladjevič.

„Da, da, plemeniti Slavičijud“, odvrne naglo Režibabo.

„Seve, seve...“

„Ej, pojdi vendar k nam, kolega! Imenitna družba! Stotnik Remuš od vašega polka je tu. Vesel dečko!“

V tem hipu se prikaže na pragu stotnik Remuš, poveljnik stotnije, pri kateri sta službovala obadva junaka. K sreči stotnik zopet zgine.

(Dalje prihodnjik.)